

# Sånn er staten



Årskonferansen – En bedre stat  
2024

# Sånn styres staten og tilknyttede virksomheter utenfor staten



Storting og regjering

Eierstyring

Direkte politisk styring



Egne retts-  
subjekter  
eid av staten

Avtale-  
styring



Stats-  
forvaltningen

Selskaper, foretak,  
særlovsselskaper  
og stiftelser

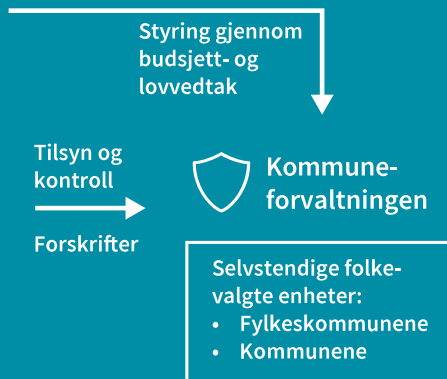
Departementene

Direktoratene og andre  
statlige forvaltningsorgan

Regional statsforvaltning

- Etater med ytre apparat
- Statsforvalteren (utfører oppgaver for etater og departementer)

Les mer om organisering  
av staten her



# Sånn skiller vi mellom virksomheter i og utenfor staten



## Forvaltningsorganer

Ordinære forvaltningsorgan



Departementer, direktorater og tilsyn

Forvaltningsorgan med særskilte fullmakter



Universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner

Forvaltningsbedrifter



Statsbygg og Statens pensjonskasse

**NB!** Nederst i figuren har vi listet opp noen eksempler på de åtte virksomhetstypene. Listene er med andre ord ikke uttømmende.

## § Egne rettssubjekt

Særlov-  
selskaper



Vin-  
monopolet,  
Norsk  
Tipping og  
Innovasjon  
Norge

Statsforetak



Helse-  
foretak,  
Statkraft  
og Enova

Statsaksje-  
selskaper



Posten,  
NRK,  
Avinor og  
Nye veier

Deleid  
aksje-  
selskaper



Equinor  
og Telenor

Stiftelser



Nasjonal-  
museet  
for kunst  
og Norsk  
Rikstoto

# Færre og større enheter



er en tydelig trend

Les rapporter fra DFØ om  
statens organisering her



# HVORDAN UTVIKLER STATENS ORGANISERING SEG?

Mange virksomheter har gått i retning av større og færre enheter:

- **Politireformen** har redusert antall politidistrikter
- **Domstolsreformen** har redusert antall tingretter
- **Strukturreformen** i universitets- og høgskolesektoren har gitt sammenslåinger
- **Ny statsforvalterstruktur** har redusert antall statsforvaltere
- Mange statlige etater går fra en geografisk inndeling til **funksjonsbasert organisering**

Målet med disse endringene har vært effektivisering og å legge bedre til rette for at etatene kan oppfylle samfunnsoppdraget sitt.

# Klagesaksbehandling



er helt sentralt for  
rettssikkerhet og tillit

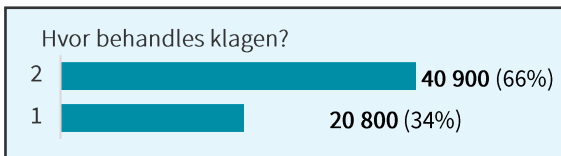
Ler mer om  
klagesaksbehandling her





# Nemnd eller ikke nemnd?

**Klager** i staten blir behandlet på to måter; i nemnd eller av overordnet organ (direktorat eller departement). Flertallet av **klagesakene** behandles av overordnet organ, og andelen har økt.



Det er i dag **49 klagenemnder**, og antallet har holdt seg stabilt de siste 20 årene.

Klagenemndene er svært forskjellige når det gjelder størrelse, kompetanse og arbeidsform. De fem største står for 90 prosent av nemndklagesaker og er Trygderetten, Utlendingsnemnda, Skatteklagenemnda, Pasientskadenemnda og Kontrollkomisjonen for psykisk helse. NAV står for 83 prosent av klagenene som blir behandlet av **overordnet organ**.

# 1 638 milliarder kroner



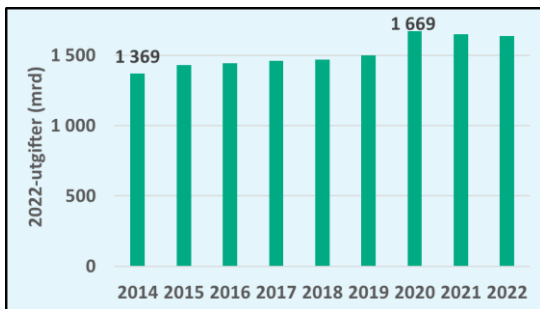
var statens utgifter i 2022

Se utviklingstrekk og  
flere tall på statsregnskapet her



# HVOR MYE PENGER BRUKER STATEN?

Statens utgifter har økt siden 2014, med en foreløpig topp i 2020, som følge av pandemien. Tallene i figuren er prisjustert.



Den største andelen av statens utgifter går til pensjoner, trygder, stønader og rammetilskudd til kommunene.

Nye tall som inkluderer 2023 legges fram for Stortinget innen 1. mai.

# 177 000 personer



jobber i statlige virksomheter

Les mer om kjennetegn ved  
ansatte i staten her



# HVEM ER DE STATSANSATTE?

Statlige virksomheter inkluderer statsforvaltningen, Stortinget med eksterne organer, Sametinget og domstolene.

I statsforvaltningen alene jobber det **174 000**. Det er 3 800 flere enn i 2021. Det er **4 500** ansatte i departementene, mens underliggende virksomheter har **169 700** ansatte.

De ansatte i staten er jevnt fordelt mellom kvinner og menn. **70 prosent** av de ansatte i helse- og omsorgssektoren er kvinner, mens **74 prosent** av de ansatte i forsvarssektoren er menn.

**38 prosent** av ansatte i staten er under 40 år. I finans- og samferdselssektorene er **41 prosent** av de ansatte mellom 50 og 61 år.

**14 prosent** av statsansatte har innvandrerbakgrunn. Det er en økning på 3 prosentpoeng siden 2017.

# Over 70 prosent



av statsansatte jobber  
utenfor Oslo

Les mer om utvikling  
i antall ansatte i staten her



# HVOR JOBBER DE STATSANSATTE?

Statsforvaltningen er representert i **alle fylkene** i Norge. **26 prosent** av ansatte i statsforvaltningen jobber i Oslo.

I Oslo er rett under **9 prosent** av alle sysselsatte ansatt i statsforvaltningen. Viken har den laveste andelen ansatte i statsforvaltningen, med rett over **3 prosent**.

Antall ansatte i statsforvaltningen vokste med om lag **2 prosent** fra 2021 til 2022, omtrent likt den generelle sysselsettingsveksten i Norge.

Veksten i antall ansatte i statsforvaltningen var høyere enn den generelle sysselsettingsveksten i alle fylker bortsett fra Oslo, Agder og Vestfold og Telemark.

# Engasjementet



hos medarbeiderne  
er statens gull

Les mer i  
Statsansatteundersøkelsen her





# HVORDAN ER DET Å JOBBE I STATEN?

Statsansatte trives i jobben sin. 70 prosent av dem oppgir å være engasjerte.

Særlig tre ting bidrar:

- **Mestring** – statsansatte sier de får brukt sine kunnskaper og tilegnet seg nye. I tillegg opplever de at de klarer å løse oppgavene.
- **Autonomi** – statsansatte sier de får være med å bestemme hvordan egne oppgaver skal løses.
- **Mening** – 90 prosent av de statsansatte oppgir at det er viktig at arbeidet deres bidrar til et felles gode.

Selv om engasjementet har holdt seg stabilt høyt i mange år, er det flere statsansatte enn tidligere som sier de opplever stress i arbeidshverdagen.

En ny statsansatteundersøkelse sendes ut høsten 2024.

# Bred rekruttering



av statsansatte

Les mer om rekruttering  
av statsansatte her



# HVOR REKRUTTERES STATSANSATTE FRA?

- **67 prosent** av nyrekruttede ledere gikk over til en lederrolle innenfor det samme departementsområdet de allerede var ansatt i.
- **15 prosent** av lederne kom fra privat sektor og offentlige foretak.
- **7 prosent** av lederne kom fra annet departementsområde enn der de ble ansatt.
- **29 prosent** av alle ansatte kom fra privat sektor og offentlige foretak.
- **12 prosent** av alle ansatte ble rekruttert fra et annet departementsområde.
- **19 prosent** kom fra statlig forvaltning utenfor det statlige tariffområdet.
- **6 prosent** kom fra samme departementsområde.
- **33 prosent** av nyrekruttede var ikke i jobb før de begynte.

Det viser tall fra for perioden 2017-2022.

Kilde: SSB

# Lavere tilfredshet



med offentlige tjenester  
siden 2021

Les om innbygger-  
undersøkelsen 2024 her



# HVA MENER INNBYGGERNE?

DFØ har nylig gjennomført sin måling av innbyggernes tilfredshet for syvende gang.

Undersøkelsen viser at tilfredsheten med offentlige tjenester går ned, og **syv tjenester er på sitt laveste nivå siden 2010**. Innbyggerne er stort sett fornøyde, og tallene forandrer seg ikke mye fra år til år.

Vi ser at de som har **erfaring med tjenestene ofte er mer fornøyde** enn de som ikke har hatt erfaring med tjenestene.

Innbyggernes vurdering av myndighetens evne til å sikre strømforsyningen er i 2023 **på sitt laveste** siden innbyggerundersøkelsen ble gjennomført for første gang i 2010.

# Tall om tillit



er blitt offisiell statistikk

Les om  
innbyggerundersøkelsen  
2024 her



# HVA MENER INNBYGGERNE?

Innbyggernes tillit til alle offentlige institusjoner og forvaltningen har hatt en **nedgang** fra 2021 til 2023. Særlig tilliten til regjeringen og Stortinget har gått ned.

Disse tallene, og andre tall om tillit i innbyggerundersøkelsen, er vedtatt som en del av nasjonalt program for **offisiell statistikk i perioden 2024-2027**.

I 2020 inngikk DFØ et samarbeid med OECD om å måle tillit til offentlige institusjoner. Målingen er nå gjennomført for andre gang, gjennom innbyggerundersøkelsen.

I løpet av 2024 skal **Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD)**, publisere en rapport der vi kan sammenligne tall om tillit med andre land.

Se rapporter og  
tall på [dfo.no](https://dfo.no)

